

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи**

**СИЛАБУС
освітнього компонента**

Профілактика жорстокого поводження з дітьми

підготовки бакалавра
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «Профілактика жорстокого поводження з дітьми» підготовки бакалавра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота, за освітньо-професійною програмою Соціальна робота. Соціальна педагогіка.

Розробник: О. В. Белкіна-Ковальчук, доцент, канд. пед. наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Чернета С.Ю.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри:

доц. Чернета С.Ю.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота ОПП Соціальна робота. Соціальна педагогіка. ОС бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 3
		Семестр 5-ий
		Лекції 14 год.
ІНДЗ: є		Практичні(семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 54 год.
Мова навчання		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Викладач: Белкіна-Ковальчук Олена Віталіївна,
Науковий ступінь кандидат педагогічних наук,
Вчене звання доцент
Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
Контактна інформація
Телефон: +380502789814,
Електронна пошта: belkina-kovalchuk.olena@vnu.edu.ua Дні занять
<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Освітній компонент «Профілактика жорстокого поводження з дітьми» належить до циклу професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота, освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Вивчається в п'ятому семестрі, формою підсумкового контролю є залік. На вивчення освітнього компонента відведено 3 кредити (90 годин), у тому числі: 14 год. лекційних, 16 год. практичних, 6 год. консультацій та 54 год. самостійної роботи.

Силабус ОК «Профілактика жорстокого поводження з дітьми» розроблено з урахуванням сучасних тенденцій розвитку педагогічної науки і практики в умовах формування нової соціокультурної ситуації та соціально-економічних відношень у суспільстві. ОК спрямований на висвітлення проблеми у сфері дотримання прав дитини, розкриття соціальних та соціально-педагогічних основ протидії жорстокому поводженню і насильству щодо дітей.

У змісті освітнього компонента особлива увага приділяється вивченню видів, форм, причин та наслідків жорстокого поводження з дітьми; законодавчого забезпечення діяльності органів державної влади, неурядових та міжнародних організацій у сфері захисту прав дитини; значне місце відведено методичним рекомендаціям з організації та здійснення соціальної, навчально-виховної роботи з питань запобігання порушенням прав дитини.

1. Пререквізити

Для освоєння освітнього компоненту використовують знання, вміння і навички,

сформовані у ході вивчення дисциплін «Правове забезпечення соціальної роботи», «Соціальна педагогіка», «Теорія та історія соціального виховання», «Попередження конфліктів у соціумі», «Документування в соціальній роботі», «Соціально-педагогічна профілактика девіантної поведінки», «Соціально-педагогічна робота в закладах освіти», пропедевтичної практики.

Постреквізити. Опанування даної дисципліни є необхідною складовою для подальшого вивчення таких дисциплін, як: «Система соціальних служб», «Соціальний супровід сім'ї», «Соціально-правовий захист окремих категорій клієнтів», проходження професійно-орієнтованих практик, стажерської практики.

2. Метою освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти знань про особливості жорстокого поводження з дітьми, практичних умінь виявляти ознаки жорстокого поводження, реагування та повідомлення з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення, профілактики та попередження.

Основними завданнями освітнього компонента є:

- розкрити суть понять жорстоке поводження і насильство;
- формувати знання про права дитини та основні ситуації їх порушення;
- формувати знання про законодавчу базу щодо захисту прав дитини;
- формувати знання про порядок подання та реєстрація звернень та повідомлень про факти жорстокого поводження з дитиною;
- формувати уявлення про механізм розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення ;
- сприяти виробленню у здобувачів вищої освіти моральних якостей і уявлень значущих в системі захисту прав дитини.
- формувати практичні уміння виявляти ознаки жорстокого поводження з дитиною;
- формувати практичні уміння працювати з сім'єю в різних соціальних інститутах з метою профілактики жорстокого поводження з дітьми.

4. Освітній компонент спрямований на формування інтегральної, загальних та фахових компетентностей, зокрема:

ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної і соціально-педагогічної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних і соціально-педагогічних процесів.

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних і соціально-педагогічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних і соціально-педагогічних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

ФК 20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної, соціально-педагогічної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань; відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи і соціальної педагогіки, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної проблеми.

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних, реабілітаційних та інших заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРН 11. Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків, різних видів насильства та складних життєвих обставин.

ПРН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності.

ПРН 16. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

ПРН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку, консультаційну допомогу й наснажувати клієнтів.

ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

Soft skills: вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні*: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, MOODLE, Office 365, вебсервіс Google Classroom), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5) Інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), інтерактивні методи.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекція	Сем.	Самост. робота	Конс.	Форма контролю/ Кількість балів
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні основи профілактики жорстокого поводження з дітьми.						
Тема 1. Права дитини та основні ситуації їх порушення		-	2	4	-	IPC/ РМГ/5
Тема 2. Жорстоке поводження і насильство: сутність, види, форми, причини та наслідки		2	-	5	-	IPC/ ДС
Тема 3. Фактори ризику жорстокого поводження з дітьми		-	-	5	-	IPC/ РМГ
Тема 4. Законодавча база щодо захисту прав дитини		-	-	5	-	IPC/ РМГ
Тема 5. Жорстоке поводження з дітьми в сім'ї: відповідальність, профілактика		-	2	5	-	IPC/ РМГ/5
Тема 6. Особливості булінгу та його профілактика		2	2	5	1	IPC/ РМГ/5
Тема 7. Діяльність закладу освіти у напрямі профілактики жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу		2	2	5	1	IPC/ РМГ/5
Тема 8. Взаємодія органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів та установ у сфері запобігання та протидії жорстокому поводженню з дітьми		2	2	5	1	IPC/ РМГ/5

Тема 9. Ідентифікація постраждалих дітей від жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу.	9	2	2	5	1	IPC/ РМГ/5
Тема 10. Особливості спілкування з дітьми, які постраждали від насильства	9	2	2	5	1	IPC/ МГ/5
Тема 11. Алгоритми дій учасників(-ць) освітнього процесу щодо виявлення, реагування та пере направлення дітей, які постраждали внаслідок жорстокого поводження, насильства, домашнього насильства, булінгу	9	2	2	5	1	IPC/ РМГ/5
Разом за модулем 1	90	14	16	54	6	100
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Контрольна робота						35/Тести
ІНДЗ						25 б.
Всього годин / Балів:	90	14	16	54	6	100

Примітки: ^{1/} *Методи та форми контролю:* ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРС — індивідуальна робота, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Змістовий модуль І. Теоретико-методологічні основи профілактики жорстокого поводження з дітьми

Тема 1. Права дитини та основні ситуації їх порушення.

З Конвенції ООН про права дитини виписати такі групи прав дітей: громадянські, політичні, економічні, соціальні, культурні, специфічні.

Зробити перелік документів міжнародного законодавства щодо захисту прав дитини.

Зробити перелік документів національного законодавства щодо захисту прав дітей.

Тема 2. Жорстоке поводження і насильство: сутність, види, форми, причини та наслідки.

Зробіть глосарій понять до теми: «дискримінація», «жорстоке поводження», «насильство», «гендерно зумовлене насильство», «гендерна рівність», «домашнє насильство», «булінг».

Тема 3. Фактори ризику жорстокого поводження з дітьми.

Складіть перелік основних причин жорстокого поводження з дітьми в сім’ї, в дитячих колективах, в мікросередовищах.

Тема 4. Законодавча база щодо захисту прав дитини.

Проаналізуйте шляхи використання Закону України «Про попередження насильства в сім’ї» для захисту дитини від насильства з боку батьків.

Проаналізуйте, які права має дитина у сфері дошкільної освіти відповідно до Закону України „Про дошкільну освіту»?

Чим відрізняється новий Сімейний кодекс України від попередніх у сфері захисту прав дитини?

Яку роль відіграє Кримінальний кодекс України у захисті прав дітей?

Тема 5. Жорстоке поводження з дітьми в сім'ї: відповідальність, профілактика
Дискусія на тему: «Тілесні покарання дітей: ефективний засіб виховання чи порушення прав дитини»

Розробіть поради батькам щодо ненасильницького виховання дітей; як розпізнати власну неналежну поведінку.

Тема 6. Особливості булінгу та його профілактика.

Підготувати конспект заняття з метою профілактики булінгу та провести мікровикладання з подальшим його обговоренням.

Розробити рекомендації батькам як діяти, якщо є підозра вчинення булінгу над дитиною.

Тема 7. Діяльність закладу освіти у напрямі профілактики жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу.

Охарактеризуйте вимоги до діяльності закладу освіти у сфері запобігання та протидії насильству.

Тема 8. Взаємодія органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів та установ у сфері запобігання та протидії жорстокому поводженню з дітьми.

Охарактеризуйте основні функції органів виконавчої влади у сфері запобігання та протидії жорстокому поводженню з дітьми.

Розкрийте роль неурядових організацій у запобіганні та протидії насильству щодо дітей.

Наведіть приклади взаємодії суб'єктів у сфері запобігання та протидії жорстокому поводженню з дітьми на обласному рівні.

Які існують поширені проблеми у налагодженні і підтриманні взаємодії?

Які умови необхідно створити для забезпечення ефективної взаємодії суб'єктів у сфері запобігання та протидії жорстокому поводженню з дітьми?

Тема 9. Ідентифікація постраждалих дітей від жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства, булінгу.

Скласти перелік ознак, які вказують на те, що дитина потерпає від різних видів насильства.

Тема 10. Особливості спілкування з дітьми, які постраждали від насильства Розробіть поради фахівцям(-чиням) щодо створення оптимальної атмосфери під час опитування дитини, постраждалої від насильства.

Тема 11. Алгоритми дій учасників(-ць) освітнього процесу щодо виявлення, реагування та перенаправлення дітей, які постраждали внаслідок жорстокого поводження, насильства, домашнього насильства, боулінгу.

Проаналізувати порядок розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення.

Із Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» випишіть суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству (група суб'єктів та перелік відповідних органів чи установ).

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуально-дослідне завдання (ІНДЗ) видаються здобувачам освіти на першому занятті, і виконуються здобувачем самостійно у письмовій формі при консультуванні з викладачем.

ІНДЗ полягає у створенні навчального лепбука на соціально-педагогічну тематику (тема обирається здобувачем освіти самостійно в рамках змістового наповнення даного освітнього компонента).

Лепбук – інтерактивна папка для здобувачів освіти та особлива організація навчального матеріалу на певну тему.

Лепбук (lap - коліна, book - книга). Якщо перекладати дослівно, то лепбук - це книжка на колінах. Часто можна зустріти й інші назви: тематична папка, інтерактивна папка, папка проектів. Але суть зводиться до того, що лепбук - це саморобна інтерактивна папка з кишеньками, міні-книжками, віконцями, рухливими деталями, вставками, які здобувач освіти може діставати, перекладати, складати на свій розсуд. У ній збирається матеріал з якоїсь певної теми.

Алгоритм створення лепбуку:

1. Обираємо тему. Темою папки-лепбуку може бути абсолютно будь-яке явище, предмет чи істота. Усе залежить від рівня знань тих, для кого ви його виготовляєте. Залежно від цього подумайте, наскільки глибоко ви збираєтеся занурюватися в тему. Від цього і буде залежати кількість розгорток й деталей вашого лепбука.

2. Складаємо план. Після того, як ви визначилися із темою, складіть його план. Лепбук має бути добре продуманий, щоб максимально структурувати інформацію та видати її цікаво і творчо.

3. Малюємо макет.

Прийшла черга візуалізувати свій проект. Ви маєте чітко уявити, що і в якому місці буде розташовано — малюнки, кишеньки, вкладки, книжечки й інші деталі. Малюємо все це від руки на звичайному листку паперу.

4. Збір інформації та матеріалу для лепбука.

5. Безпосереднє виготовлення лепбука.

6. Розмір лепбука. Стандарт — папка А 4 в складеному вигляді або А 3 у розгорнутому. Такі формати вважаються найзручнішими, однак не є догмою.

7. У лепбуці можуть бути такі елементи: кишеньки різної форми та розміру (також у вигляді книжечки чи «гармошки»), конвертики, віконця, дверцята, стрілки, карточки, елементи, які можна витягувати або які повертаються навколо своєї осі і т.п.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

Відповідність теми даному ОК, її актуальність — 5 бали

Достовірність та глибина інформації — 5 бали

Естетичність, оформлення роботи — 5 бали

Представлення — 5 бали

Оригінальність, креативність — 5 бали

Максимальна кількість балів за **ІНДЗ 25 балів**.

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Критичне мислення в соціальній сфері» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо.

Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Критичне мислення в соціальній сфері» є **залік**. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента – **100 балів**. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, робота в малих групах, індивідуальна робота здобувачів освіти, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях та дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 100.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які визначені силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік, що полягає в оцінці знань здобувачів освіти під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силябусом освітнього компонента в діапазоні від 0 до 100 балів. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку, як правило, – 100. На ліквідацію академічної заборгованості (складання заліку) виносяться тестові завдання та практичні вправи, які складаються відповідно до питань, винесених на залік.

Орієнтовні питання до заліку

1. Поняття прав дитини. Права людини і права дитини.
2. Правові аспекти порушень прав дітей.
3. Жорстоке поводження і насильство: визначення понять, стан проблем.
4. Сутність понять «гендерно зумовлене насильство», «домашнє насильство».
5. Вплив на розвиток дитини ситуації жорстокого поводження, експлуатації та насильства.
6. Особливості та різновиди булінгу.
7. Міжнародне законодавство щодо захисту прав дітей.

8. Положення українського національного законодавства щодо захисту прав дітей.
9. Причини жорстокого поводження, насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства щодо дітей, булінгу.
10. Гендерні стереотипи та їх роль у вчиненні жорстокого поводження щодо дітей.
11. Форми та прояви насильства, гендерно зумовленого насильства, домашнього насильства щодо дітей, булінгу.
12. Можливі наслідки жорстокого поводження, насильства щодо дітей, булінгу. Відповідальність за вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі.
13. Права та обов'язки учасників освітнього процесу щодо протидії насильству та Булінгу.
14. Нормативні документи та діяльність закладів освіти із запобігання та протидії жорстокому поводженню, насильству, домашньому насильству щодо дітей, булінгу.
15. Ознаки, що притаманні дітям, які потерпають від насильства, булінгу.
16. Професійне вдосконалення педагогічних кадрів з питань захисту дітей від насильства та експлуатації.
17. Зміст та форми соціально-педагогічної роботи з сім'єю.
18. Організація просвітницької роботи з батьками.
19. Особливості спілкування з дітьми, які постраждали від насильства.
20. Взаємодія органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, зокрема таких, що можуть загрожувати їхньому життю та здоров'ю.
21. Взаємодія суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.
22. Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладах освіти.
23. Роль неурядових організацій у запобіганні та протидії насильству над дітьми. Алгоритми виявлення та реагування учасників(-ць) освітнього процесу на вчинення насильства щодо дитини.
24. Система профілактичної роботи з протидії насильству в закладі освіти.
25. Вимоги до діяльності закладу освіти у сфері запобігання та протидії насильству.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

5 балів - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки, представляє результати виконання завдань для самостійної роботи за умови особистого представлення виконаного завдання на практичному занятті.

4 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом,

послугується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає неточності та помилки, виконує завдання для самостійної роботи.

2 бали - Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який відтворює певну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки, частково виконує завдання для самостійної роботи.

1 бал – Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань, однак присутній на практичному занятті та бере участь в інтерактивній взаємодії.

За умови малокомплектної групи кількість аудиторних годин зменшується вдвічі, а максимальна кількість балів під час поточного оцінювання відповідно до тем збільшується вдвічі.

Контрольна робота проводиться у вигляді тестування та оцінюється в 35 балів.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Olena V. Belkina-Kovalchuk, Evgeniya A. Durmanenko, Tetyana A. Martyniuk, Victoria V. Petruk, Svitlana Yu. Cherneta School Mediation as a Means of Preventing Social Maladjustment of Students from Risk Groups *Journal of Intellectual Disability Diagnosis and Treatment*. Vol.9. No. 5 (2021). P.546-554.
2. Андрєєнкова В. Л., Мельничук В. О., Калашник О.А. Протидія булінгу в закладі освіти : системний підхід. Методичний посібник. К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.
3. Белкіна-Ковальчук О.В. Особливості реєстрації випадків насильства в закладах загальної середньої освіти. *Вісник ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Випуск 150. С. 11-15.

4. Белкіна-Ковальчук О.В. Сімейне неблагополуччя та його наслідки: соціально-педагогічний аспект. *Humanitas*. 2021. Випуск 3. С. 17-24.
5. Белкіна-Ковальчук О.В. Соціально-педагогічна робота з сім'єю в закладах освіти // *Соціальна робота з сім'ями: теорії, моделі, ефективні практики* : колективна монографія / за редакцією В. Петровича, С. Чернети. Луцьк : ФОП Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф». 2021. С. 176- 217.
6. Белкіна-Ковальчук О. Шкільна медіація як засіб формування безпечного освітнього середовища. *Innovative projects and paradigms of international education*. A collection of theses: materials of I International multidisciplinary scientific and practical Internet conference «Innovative projects and paradigms of international education» (Georgia, Tbilisi, Ukraine, Kyiv, February 28 - March 1, 2023), Georgian Aviation University, 2023, p. 18-22.
7. Жорстоке поводження з дитиною. URL : https://ua-m.iliveok.com/family/zhorstoke-povodzhennya-z-dytynoyu_113902i16024.html
8. Жорстоке поводження з дітьми в сім'ї : відповідальність, профілактика. URL : <http://poradu.pp.ua/nauka/25030-zhorstoke-povodzhennya-z-dtmi-v-smyi-vdpovdalnst-proflaktika.html>
9. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти : навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В. Л., Байдик В. В., Войцях Т. В., Калашник О. А. та ін. К. : ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.
10. Оліфірук В., Белкіна-Ковальчук О. Соціально-педагогічна профілактика торгівлі людьми серед учнівської молоді. *Педагогіка* : зб. наук. пр. : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи та соціального забезпечення» (17 травня 2023 р.) / за ред. В. З. Антонюка, С. Ю. Чернети та ін.. Луцьк, 2023. С. 115-117.
11. Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або реальної загрози його вчинення : наказ державного комітету України у справах сім'ї та молоді, МВС, МОН, МООЗ України від 16.01.2004 N 5/34/24/11 URL : http://poshukach.com/redirect?user_type=32&type=sr&redirect=eJzLKCKpKLbS18_Nr0rJTy7Wy85MLdMrTdQvy0wt1yvIKLDPTLE1sTA0YGAwNDM1MzA3MjU3YjJd9lz2zJRsyu5JrKrRc51_AgA_xgC&src=776518&via_page=1
12. Профілактика жорстокого поводження з дітьми. URL : <https://dnz-dzvinochok.jimdofree.com/>
13. Соціально-педагогічні основи захисту прав дитини : навч.- метод. посіб. / С. В. Євсюкова, О. А. Калашник [та ін.]; за заг. ред. К. Б. Левченко та О. А. Удалової. К. : Скайдек, 2008. 224 с.
14. Соціально-педагогічні основи захисту прав людини, протидії торгівлі людьми та експлуатації дітей : навч.-метод. посіб. / За заг. ред. К. Б. Левченко, Л. Г. Ковальчук. 2-ге вид., доповн. і переробл. ТОВ «Агентство «Україна»». К. : 2016. 368 с.